

บทที่ 4

การสอน ฟัง - พูด

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศรวมทั้งภาษาอังกฤษ ในปัจจุบันมุ่งเน้นการให้นักเรียนมีทักษะในการสื่อความหมาย ซึ่งหมายถึงการมีทักษะการฟังและพูดด้วย ทักษะการฟังเป็นทักษะที่สอดแทรกอยู่ในการเรียนการสอนภาษาอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการสอนเสียง ไวยากรณ์ การอ่านและการเขียน อย่างไรก็ตาม ลักษณะการสอดแทรกอยู่ในบทเรียนอื่น ๆ ดังกล่าวนี้นี้ ไม่เพียงพอที่จะทำให้นักเรียนเกิดมีทักษะการฟังอย่างแท้จริงได้ ดังนั้น ครูจึงต้องจัดให้มีการเรียนการสอนฟังโดยเฉพาะแยกออกมาจากการสอนทักษะอื่น ๆ ด้วย

การสอนทักษะการฟังจะเกี่ยวพันกับการสอนทักษะการพูดมากกว่าทักษะอื่น ๆ ส่วนที่เกี่ยวข้องกันและสามารถสอนไปพร้อม ๆ กันได้ คือการสอนเนื้อหาที่เป็นรูปแบบของภาษา อันได้แก่ หน่วยเสียง คำ ลีลาและแบบแผนการใช้ภาษาและสัญลักษณ์ของเสียง เช่น การเน้นคำ ระดับเสียง จังหวะการพูด เป็นต้น ส่วนที่ควรสอนแยกจากกันก็คือ การฟังเพื่อจับเนื้อหาสาระของสิ่งที่ฟัง และการพูดเพื่อสื่อความหมาย

เราจึงอาจให้ความหมายของการสอนทักษะฟัง-พูดได้ว่าเป็นการสอนระบบเสียงภาษาต่างประเทศให้แก่ นักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถจำแนกและผลิตหน่วยเสียงของภาษา ส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นภาษา อันได้แก่ คำ วลี ประโยค การเน้นคำ ระดับเสียง จังหวะ การพูด รวมตลอดถึงความสามารถที่จะเข้าใจหรือสื่อความหมายเป็นภาษาต่างประเทศได้

การฟัง-พูด รูปแบบของภาษา

ขั้นตอนการให้นักเรียนฟัง-พูด รูปแบบของภาษาส่วนใหญ่แล้วจะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ขั้นตอนการสอนจะมีขั้นตอนหลัก อันได้แก่ การให้นักเรียนฟัง การให้นักเรียนจำแนก และการให้นักเรียนฝึกออกเสียงเอง

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการสอน ฟัง-พูด

1. ครูต้องพยายามสอนให้นักเรียนออกเสียงให้ถูกต้องตั้งแต่เริ่มเรียน ถ้านักเรียนออกเสียงผิดต้องรีบแก้ไขทันที ทั้งนี้ เพราะถ้านักเรียนจำเสียงที่ผิด ๆ ไปแล้วจะยากต่อการแก้ไขให้ถูกต้องในภายหลัง ครูควรอธิบายให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการออกเสียงให้ถูกต้องเพื่อให้นักเรียนตั้งใจออกเสียงให้ดีที่สุด เช่น อาจยกตัวอย่างซึ่งแสดงให้เห็นว่าเสียงที่ออกผิดไปเพียงเล็กน้อยทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไปได้

2. เช่นเดียวกับที่เด็กเล็กหัดพูด โดยเลียนเสียงพูดของผู้ใหญ่ ผู้เรียนภาษาต่างประเทศก็เรียนพูดโดยการเลียนเสียงพูดของครูผู้สอน หรือเสียงจากเทปบันทึกเสียง โดยหลักแล้วครูควรเป็นผู้ออกเสียงแม่แบบให้นักเรียนฟังเอง เพราะนักเรียนจะได้เห็นการเคลื่อนไหวของอวัยวะออกเสียงในการเปล่งเสียงต่าง ๆ จากนั้นอาจใช้เสียงเจ้าของภาษาจากเทปบันทึกเสียงเปิดให้นักเรียนฟังอีกครั้งหนึ่ง

3. ในขั้นของการนำเสนอทบทวน ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฟังเสียงที่ถูกต้องโดยใช้ระยะเวลาพอสมควร และเมื่อถึงขั้นการให้นักเรียนฝึกพูด ครูไม่ควรเร่งรีบ แต่ให้เผื่อเวลาไว้มากเพื่อให้นักเรียนฝึกออกเสียงจนครูแน่ใจว่านักเรียนออกเสียงได้ในระดับดี

4. ไม่ควรเลือกคำ และลักษณะประโยคที่ไม่เป็นที่นิยมใช้หรือล้าสมัยแล้ว หรือนักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสได้ใช้มาเป็นตัวอย่างในการฝึกออกเสียง ถึงแม้คำเหล่านั้นจะเป็นตัวอย่างของเสียงที่ต้องการจะสอนก็ตาม เช่น คำว่า *thy, thou, t'was* เป็นต้น

5. ในการสอนเด็กเล็ก การที่ครูออกเสียงให้นักเรียนฟังเป็นตัวอย่างแล้วนักเรียนออกเสียงเลียนเสียงครูนับเป็นกิจกรรมการสอนที่เพียงพอ แต่สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ครูออกเสียงให้ฟังเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ ครูจึงควรหาวิธีการอื่นมาใช้ประกอบด้วยเพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงที่มาและวิธีการออกเสียงได้ดีขึ้น เช่น ครูอธิบายการเคลื่อนไหวของอวัยวะที่ใช้ออกเสียงประกอบการออกเสียง ครูเขียนแผนภูมิของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงหรือครูเทียบเคียงเสียงนั้น ๆ กับเสียงในภาษาแม่ เป็นต้น และเพื่อให้นักเรียนได้เห็นการเคลื่อนไหวของอวัยวะที่ใช้ออกเสียงของตน ครูอาจให้นักเรียนนำกระจกบานเล็ก ๆ มาใช้ส่องดูการออกเสียงของตัวเองก็ได้

การสอนหน่วยเสียง

ขั้นตอนที่ใช้ในการสอนเสียง มี 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 การให้นักเรียนฟังเสียง (Presentation of Sounds) ในชั้นนี้มีข้อพึงสังเกตสำหรับผู้สอนดังนี้ คือ

1. คำแสดงเสียงที่จะสอนอาจอยู่ในรูปของกลุ่มคำเดี่ยว ๆ เช่น การสอนเสียง /e/ และ /ɛ/ ในตำแหน่งท้ายสุดของคำ

/e/	/ɛ/
age	edge
late	let
date	debt
mate	met
taste	test

2. คำแสดงเสียงที่จะสอนอาจอยู่ในรูปของประโยค ลักษณะของประโยคที่ใช้ต้องเป็นประโยคที่นักเรียนเคยเรียนมาแล้ว เช่น การสอนเสียง /I/ และ /i/

Column 1

Column 2

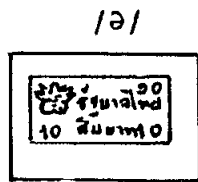
What did you eat?

It is delicious.

Don't beat the dog.

The dog bit her.

3. คำแสดงเสียงที่จะสอนอาจอยู่ในรูปของกลุ่มภาพเดี่ยว ๆ ก็ได้ เช่น การสอนเสียง /ɔ/ และ /æ/



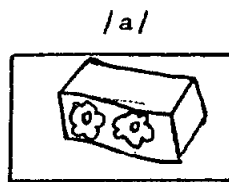
buck



cup



hut



box



cop



hot

ขั้นที่ 2 การให้นักเรียนระบุหรือจำแนกเสียง (Identification and Discrimination of Sounds) ในขั้นนี้มีข้อพึงสังเกตสำหรับผู้สอน ดังนี้คือ

1. เสียงที่เลือกมาใช้เทียบเคียงกันเพื่อให้นักเรียนฝึกจำแนกเสียงเป็นคู่หนึ่งเสียงหนึ่งควรเป็นเสียงที่นักเรียนรู้จักดีแล้ว และอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงที่ครูจะสอนใหม่
2. กิจกรรมการจำแนกเสียงในแต่ละบทเรียนไม่ควรใช้เวลาเกิน 4-5 นาที ถ้าเป็นเสียงง่ายอาจใช้เวลาน้อยกว่านี้
3. ขยำนำคำที่มีเสียงซึ่งนักเรียนยังไม่เคยเรียนมาใช้ฝึก เช่น จะฝึกเสียงสระ /I/ และ /i/ ครูอาจใช้คำ beat-bit ถ้านักเรียนยังไม่เคยเรียนเสียง /s/ ครูไม่ควรนำคำว่า sheep-ship มาให้นักเรียนฝึก ถึงแม้ใน 2 คำนี้จะมีเสียง /I/ และ /i/ ก็ตาม เพราะนักเรียนจะเกิดความสับสนเนื่องจากต้องพะวงที่จะออกเสียง /s/ และ /I/, /i/ ในขณะเดียวกัน
4. เพื่อช่วยมิให้นักเรียนเกิดความสับสนในการฟังว่าเสียงใดเป็นเสียงที่เคยเรียนมาแล้ว เสียงใดเป็นเสียงที่จะเรียนใหม่ ครูควรจัดระบบการวางเนื้อหาให้นักเรียนคุ้นเคย เช่น วางกลุ่มคำแสดงเสียงที่นักเรียนเคยเรียนมาแล้วไว้ทางซ้ายมือ และวางกลุ่มคำแสดงเสียงที่จะสอนใหม่ไว้ทางขวามือ

5. ครูควรอ่านคำในกลุ่มคำทั้งสองโดยใช้ระดับเสียงเดียวกัน ถ้าอ่านครั้งละ 3 คำ ให้อ่านโดยลงเสียงต่ำที่คำสุดท้าย เช่น

อ่าน 2 คำ beat bit
อ่าน 3 คำ beat, bit, beat

ขั้นที่ 3 การให้นักเรียนฝึกออกเสียง (Production of Sounds) การให้นักเรียนฝึกออกเสียงเดี่ยว ๆ การออกเสียงคำที่ฝึกในรูปของข้อความสั้น ๆ ประโยคสั้น ๆ จนถึงการพูดสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ในขั้นนี้มีข้อพึงสังเกตสำหรับผู้สอนดังนี้

1. ให้นักเรียนฝึกออกเสียงจาก minimal pair เท่าที่จำเป็นเท่านั้น เมื่อสังเกตเห็นว่านักเรียนออกหน่วยเสียงได้ถูกต้องแล้ว พยายามให้นักเรียนฝึกออกเสียงจากข้อความ หรือประโยคที่มีความหมายทันที และข้อความหรือประโยคเหล่านี้ จะต้องเป็นสิ่งที่นักเรียนเข้าใจความหมายด้วย

2. ก่อนให้นักเรียนออกเสียงเอง ครูจะออกเสียงนำ ในขณะที่ครูออกเสียงนำนี้ ครูควรหันหน้าเข้าหาชั้นเรียน และเดินไปรอบ ๆ ห้อง เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสฟังอย่างทั่วถึง

3. ครูควรออกเสียงด้วยความเร็วปกติ (ไม่ออกเสียงเร็วเกินไป หรือช้าเกินไป เพราะกลัวว่านักเรียนจะฟังไม่ทัน)

4. ในขณะที่ฝึก หากข้อความที่ฝึกมีอยู่ในแบบเรียน ควรให้นักเรียนดูแบบเรียนไปในขณะเดียวกัน เพราะเนื้อหาที่เป็นลายลักษณ์อักษรจะช่วยย้ำความทรงจำของนักเรียน กิจกรรมการสอนหน่วยเสียง

1. กิจกรรมการสอนในขั้นให้นักเรียนฟังเสียง (Presentation of Sounds) เป็นไปตามลำดับขั้นดังนี้

1.1 ครูอ่านคำ ประโยค หรือภาพ ในกลุ่มที่ 1 ตามลำดับจากบนมาล่าง 2-3 ครั้ง

๕
ครั้ง

1.2 ครูอ่านคำ ประโยค หรือภาพ ในกลุ่มที่ 2 ตามลำดับจากบนลงล่าง 2-3

1.3 ครูอ่านคำ ประโยค หรือภาพ ในกลุ่มที่ 1-2 เป็นคู่ ๆ จากซ้ายไปขวา ตามลำดับหลาย ๆ ครั้ง

2. กิจกรรมการสอนในชั้นให้นักเรียนระบุหรือจำแนกเสียง (Identification and Discrimination of Sounds) มี 4 ลักษณะ คือ กิจกรรมการฝึกโดยใช้ minimal contrast กิจกรรมการฝึกโดยใช้ความเหมือน-ต่าง กิจกรรมการฝึกโดยการเทียบเสียง และกิจกรรมการฝึกโดยการเทียบความหมาย

2.1 กิจกรรมการฝึกจำแนกเสียงโดยใช้ minimal contrast (Minimal Contrast Drills)

ตัวอย่างรายการคำที่จะใช้ฝึก

/j/	/ɑː/
yale	jail
yam	jam
yard	jarred
year	jeer
yellow	Jello
yell	jell

วิธีฝึก

1. ครูอ่านคำจากรายการทีละรายการ ตามลำดับจากบนลงล่าง นักเรียนอ่านตาม
2. ครูอ่านคำจากทั้งสองรายการ คราวละคู่ (เช่น yale-jail, yam-jam) นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
3. ครูเลือกอ่านคำจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง นักเรียนบอกพร้อม ๆ กันว่า คำที่ครูอ่านอยู่ในกลุ่มที่ 1 หรือกลุ่มที่ 2 (Column 1 or Column 2) กรณีสอนเด็กเล็ก อาจใช้วิธีให้นักเรียนชูนิ้ว 1 นิ้ว หมายถึง Column 1 และชู 2 นิ้ว หมายถึง Column 2 ทั้งนี้ เพราะเด็ก ๆ ชอบตะโกนเสียงดัง อาจทำให้เกิดเสียงอึกที่เกินไปจนรบกวนห้องเรียนข้างเคียงได้

Teacher	:	yard	Students	:	Column 1 (หรือชุนิ้ว 1 นิ้ว)
		yell			One
		jell			Two (หรือชุนิ้ว 2 นิ้ว)

4. ให้นักเรียนจับคู่กัน คนหนึ่งอ่าน อีกคนหนึ่งให้สัญญาณว่าตนได้ยินคำจากกลุ่มใด จากนั้นสลับหน้าที่กัน

2.2 กิจกรรมการฝึกจำแนกเสียงโดยชี้ความเหมือน-ต่าง (Same-Different Drills)

กิจกรรมที่ 1 ครูอ่านคำเป็นคู่จากกลุ่มคำเดียวกันหรือจากกลุ่มคำต่างกัน นักเรียนบอกว่าเสียงสองเสียงที่นักเรียนได้ยินเหมือนกัน (same) หรือต่างกัน (different) เช่น

Teacher	:	day-they	ss	:	different
		dough-though			different
		doze-those			different

กิจกรรมที่ 2 ครูอ่านคราวละ 3 คำ จากกลุ่มคำทั้งสอง นักเรียนบอกว่าคำใดเหมือนกัน เช่น

T	:	day/they/day	ss	:	1 and 3
		doze/doze/those			1 and 2

กิจกรรมที่ 3 ครูฝึกโดยใช้ข้อความประกอบแล้วให้นักเรียนระบุว่าเสียงที่ได้ยินในประโยคเหมือนกันทุกคำ หรือมีคำที่ต่างกันอยู่ (ใช้ minimal sentences) เช่น

(/I/ และ /i/)

Teacher	Students
Did he live? Did he leave?	different
Tom beat me. Tom beat me.	same

(/ɛ/ และ /æ/)

Teacher	Students
1. Buy a pen if you need one. Buy a pan if you need one.	1. different
2. After that the audience all left. After that the audience all laughed.	2. different

(/a/ และ /ʌ/)

Teacher	Students
1. Tell him to bring a mop. Tell him to bring a map .	1. different
2. Can you tell me where the cap is? Can you tell me where the cup is?	2. different

(/p/ และ /b/)

Teacher	Students
1. The pole must have been broken. The bowl must have been broken.	1. different
2. She was his pride . She was his bride	2. different

2.3 กิจกรรมการฝึกจำแนกเสียงโดยการเทียบเสียง (Sound Identification Drills) การฝึกชนิดนี้เป็น การให้นักเรียนจำแนกเสียงโดยการนำเสียงไปเทียบกับเสียงแม่แบบ ครูจะเขียนคำแม่แบบไว้บนกระดานดำ จากนั้นครูออกเสียงคำที่จะให้เทียบทีละคำ นักเรียนบอกว่าเสียงที่ครูอ่านเทียบได้กับเสียงของคำใดบนกระดานดำ เช่น

ครูเขียนบนกระดานคำ :	1	2
	bit	bet
ครูอ่าน :	lit	นักเรียน : 1
	yet	2
	met	2

หรือครูจะอ่านครั้งละ 2 คำ, 3 คำก็ได้ เช่น

ครูอ่าน :	lit/bet	นักเรียน :	1/2
	hit/pit/pet		1/1/2

2.4 กิจกรรมการฝึกจำแนกเสียงโดยการเทียบความหมาย (Meaning Identification Drills) เสียงที่จะสอน : /i/ และ /I/ เช่น leave-live

ประโยคตัวอย่าง : He's going to leave. → No.1

He's going to live. → No.2

กิจกรรมที่ 1 ครูกระซิบให้นักเรียนคนหนึ่งเดินออกไปนอกห้อง ขณะที่นักเรียนคนนั้นเดินออกไป ครูตั้งคำถามกับนักเรียนที่อยู่ในชั้น แล้วให้นักเรียนเลือกคำตอบจากประโยคบนกระดานคำ

ครู : What's he going to do?

นักเรียน : No. 1

กิจกรรมที่ 2 ครูกล่าวประโยคที่มีความหมายเหมือนกันกับประโยคบนกระดานคำ นักเรียนเลือกว่าประโยคที่เหมือนคือประโยคใด

ครู : He is going away.

นักเรียน : No.1 (He's going to leave)

ครู : Tom has been sick, but he's getting better now.

The doctor says

he won't die.

นักเรียน : No.2 (He's going to live)

กิจกรรมที่ 3 ครูบรรยายเหตุการณ์ แล้วสรุปโดยใช้คำใดคำหนึ่ง จากคำที่ครูกำลังสอนทั้ง 2 คำ นักเรียนระบุว่าครูสรุปถูกหรือผิด

ครู : My dog is every sick.
I think he will die.
He's going to live.

นักเรียน : False

ครู : The medicine doesn't do him any good. I'm afraid he's going to leave us.

นักเรียน : true

3. กิจกรรมการสอนในชั้นให้นักเรียนฝึกออกเสียง (Production of Sounds)

ให้นักเรียนอ่านตามครู (Repetition Drills) สิ่งที้อ่านอาจเป็นคำ ประโยค หรือภาพ ก็ได้ ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของ minimal pairs ที่ใช้แสดงขั้นตอนการฝึกให้นักเรียนออกเสียงโดยอ่านตามครู

Column 1

pot

lock

rob

Column 2

putt

luck

rub

วิธีฝึก

1. ครูอ่านทีละคำจากกลุ่มที่ 1 นักเรียนอ่านตาม

T : pot

Ss : putt

lock

luck

rob

rub

2. ครูอ่านทีละคำจากกลุ่มที่ 2 นักเรียนอ่านตาม

T : putt

Ss : putt

3. ครูอ่านคำจากกลุ่มที่ 1-2 ทีละคู่ โดยเริ่มจากซ้ายไปขวา นักเรียนอ่านตาม

T. : pot-putt Ss : pot-putt

4. ครูอ่านคำจากกลุ่มที่ 1-2 ทีละคู่ โดยเริ่มจากขวามาซ้าย นักเรียนอ่านตาม

T. : putt-pot Ss : putt-pot

5. ครูหรือนักเรียนคนหนึ่งอ่านคำจากกลุ่มที่ 1 หรือกลุ่มที่ 2 นักเรียนคนอื่น ๆ อ่านคำที่คู่กัน

S1 : pot S2 : putt

rub rob

6. นักเรียนฝึกออกเสียงนี้ในข้อความสั้น ๆ เช่น

a duck

a dock

The bomb is a dud.

Boom !!! The bomb wasn't a dud.

(Davison 1973. หน้า 10)

การสอนสัญลักษณ์ทางเสียงที่ใช้สื่อความหมายของภาษา

สัญลักษณ์ทางเสียงที่ใช้สื่อความหมายของภาษา ประกอบด้วย การเน้นเสียง (stress) ระดับเสียงในประโยค (intonation) จังหวะการพูด (rhythms) ระดับเสียง (pitch) และการเว้นจังหวะ ขั้นตอนในการสอนสัญลักษณ์ทางเสียงที่ใช้สื่อความหมายของภาษามี 3 ขั้นตอน เช่นเดียวกับขั้นตอนที่ใช้ในการสอนหน่วยเสียง นั่นคือ การให้นักเรียนฟัง, การให้นักเรียนจำแนก และการให้นักเรียนฝึกพูด

การสอนระดับเสียงในประโยค (Intonation) มีข้อพึงสังเกตดังนี้ คือ

1. ในขั้นต้น ควรเลือกสอนเฉพาะกระสวนระดับเสียงอย่างง่าย (simple intonation patterns) เช่น กระสวนเสียงสูง-ต่ำ และกระสวนเสียงสูงที่ใช้ในประโยคคำถาม เป็นต้น

ตัวอย่างประโยคที่ใช้กระสวนเสียงสูง-ต่ำ

2 She wants to 3 meet me. 1

2 Close the 3 window. 1

2 Why did he 3 leave? 1

2 He didn't 3 go, did 3 he? 1

ตัวอย่างประโยคที่ใช้กระสวนเสียงสูงในคำถาม

2 Is he 3 here?

2 Are you 3 going?

2. ครูควรเขียนสัญลักษณ์แสดงระดับเสียงให้นักเรียนดูบนกระดานคำ ประกอบการฝึกปากเปล่า สัญลักษณ์ที่ใช้อาจเป็นเส้นลากแสดงระดับดังปรากฏในตัวอย่างในข้อ 1, เป็นตัวเลข 1-4, เป็นลูกศร (↓ ↑) วางไว้ข้างท้ายประโยค หรือใช้เครื่องหมายที่กล่าวมาข้างต้นร่วมกันก็ได้

ขั้นตอนการสอนระดับเสียง

ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนฟังเสียงที่จะใช้ฝึกโดยครูเป็นผู้อ่านเอง หรือใช้เสียงจากเทปเสียง เนื้อหาที่อ่านอาจเป็นบทสนทนาสั้น ๆ หรือกลุ่มประโยคเดียวกันก็ได้ เสียงที่อ่านจะต้องไม่ดังชัดเกินไป จุดประสงค์ก็เพื่อดึงความสนใจของนักเรียนไปที่ระดับเสียงต่าง ๆ แทนที่จะสนใจเนื้อความ

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนฝึกจำแนกระดับเสียง โดยการพิจารณาจากประโยคคู่ที่มีระดับเสียงต่างกัน แต่เนื้อความของประโยคเหมือนกัน เช่น

T. :	He's in class.	ss :	Statement
	He's in class?		Question

ขั้นที่ 3 ให้นักเรียนฝึกโดยการเลียนระดับเสียงตามครู (mimicry) นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ อีก เช่น

บทสนทนา S₁ : Ready? ↗
 S₂ : No. ↘
 S₁ : Why? ↘
 S₂ : Problems. ↘
 S₁ : Problems? ↗
 S₂ : Yes. ↘
 S₁ : What? ↘
 S₂ : Homework. ↘ (Allens, 1971, p. 14)

จะเห็นได้ว่าเทคนิคการให้นักเรียนฝึกแบบนี้ มุ่งเน้นไปที่การใช้ระดับเสียงเพื่อสื่อความหมายโดยเฉพาะ ในการฝึกนักเรียนจะต้องพยายามใช้ระดับเสียงสูง-ต่ำให้เป็นไปตามความจริงให้มากที่สุด

ฝึกกระสวนระดับเสียงจาก cue

T. : (แสดง cue) I'm going to live in Kampu chea.
 ss : you must be cra zy.
You're out of your mind.
You'll be starved to death.

จะสังเกตเห็นได้ว่าคำตอบของนักเรียนทั้ง 3 ประโยคนั้นมีกระสวนระดับเสียงเดียวกันคือ กระสวนระดับเสียงสูง-ต่ำ (rising-falling intonation)

การสอนเน้นเสียง (Stress)

วิธีการสอนการเน้นเสียงที่ใช้ได้ดีที่สุดคือการเปรียบเทียบคำต่าง (contrasts) และเช่นเดียวกับการสอนหน่วยเสียง ครูควรให้นักเรียนฟังการเน้นเสียงในคำที่ต่างกัน, จำแนกเสียง, ฝึกเน้นเสียงเป็นคำโดด ๆ, ฝึกใช้คำที่เน้นเสียงต่างกันในประโยคซึ่งจะแสดงให้เห็น

ความแตกต่างของความหมาย และท้ายสุดให้นักเรียนฝึกเน้นเสียงโดยการพูดข้อความในบทสนทนา

ขั้นตอนการสอนเน้นเสียง

ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนฟังเสียงที่เน้น ครูอ่านให้ฟังโดยใช้วิธีการเดียวกับกิจกรรมการสอนหน่วยเสียง ข้อ 1

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนฝึกจำแนกเสียง โดยใช้วิธีการเดียวกับกิจกรรมการสอนหน่วยเสียง ข้อ 2 ตัวอย่างเช่น

T. : 1. <i>móderàte</i>	Ss : 1. same
<i>móderàte</i>	
2. <i>désert/desért</i>	2. different
<i>óbject/rébel/objéct</i>	same/same/ different
3. English <i>téacher</i>	3. different
<i>Énglish teacher</i>	
4. grand f&her	4. same.
<i>grand fáther</i>	

ขั้นที่ 3 ให้นักเรียนฝึกเน้นเสียง ใช้ขั้นตอนการฝึกเช่นเดียวกับกิจกรรมการสอนหน่วยเสียง ข้อ 3 นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ อีก เช่น

3.1 ให้นักเรียนอ่านประโยคที่ใช้คำเดียวกันภายในประโยค โดยนักเรียนต้องเน้นเสียงของคำให้ถูก จึงจะได้ประโยคที่มีความหมายถูกต้อง (ความแตกต่างระหว่าง คำนาม- คำกริยา)

1. *Their cónduct* is proper. *They condúct* themselves properly.
2. There's a *cónflict* of *Their ideas cónflict* ideas. too much.

3. The **có**vert is being helped. They helped convert the man.
4. **Put** the **í**nsert on page 10. **Insé**rt the paragraph on page 10.
5. That's an **í**nsult t~~o~~ a lady. Don't **insú**lt a lady.

3.2 ให้นักเรียนเติมคำในช่องว่าง แล้วอ่านประโยคโดยเน้นเสียงของคำที่นำมาเติมให้ถูกต้อง

- (conduct) 1. His ___at the assembly has always been above reproach.
- (object) 2. I do not ___to any good motions on the floor.
- (desert) 3. The travelers suffered from thirst and heat in the - .
- (insult) 4. Don't add ___to injury.
- (conduct) 5. -yourself like a lady at all time.

3.3 ให้นักเรียนจับคู่ คำกับคำจำกัดความของคำ โดยการอ่านคำจำกัดความทางซ้ายมือก่อน แล้วจึงอ่านคำตาม

- | | |
|--|------------|
| 1. Something you have to finish to pass a school subject | a. desert |
| 2. A gift to somebody | b. project |
| 3. To put within something | c. present |
| 4. A hot, dry, sandy place | d. record |
| 5. To put down in writing | e. insert |

3.4 ให้นักเรียนฝึกพูดบทสนทนา

A : May I speak to Mr. **Á**nderson, please?

B : There are **t**wo Mr. Andersons in this department.

They're brothers. Which one did you want?

A : I'm not sure, but I think I want the older brother.

B : That's Jim Anderson. Just a minute and I'll get him.

A : Thank you.

(Robinett, 1978, หน้า 102)

3.5 ผีกพูดโดยตัดตอนจากข้อความเป็นเรื่อง ตัวอย่างในที่นี้ เป็นการฝึกเน้นเสียง compound nouns

T : It's almost Christmas. People are thinking about what presents they're going to buy to put under their Christmas trees.

T : แสดงภาพ ss : Christmas trees.

T : In newspaper ads ss : newspaper ads
and magazine ads magazine ads
you will find many
things that you would
like to buy for people.

T : May be some of the things are really too expensive to buy, but we can always pretend. Here are some things that a woman might like :

T : (แสดงภาพ และอ่าน) : อ่านตาม
a handbag
a coffee pot (a coffee maker)

a *sálad* bowl

1. อธิบายให้นักเรียนฟังว่าเสียงที่เน้น อยู่ที่คำแรก

2. ครูยกภาพ ให้นักเรียนบอกชื่อภาพ

T : Men seem to be more difficult to choose presents for, but here is a wrist watch.

T : แสดงภาพ หรือของจริง ss : a wrist watch

T : And here is a pocket watch.

ครูแสดงภาพ หรือของจริง ss : a pocket watch.

T : (แสดงภาพหรือของจริงของ Ss : อ่านประโยค

นาฬิกาข้อมือและนาฬิกาพก

และให้นักเรียนฝึกออกเสียง

ประโยคต่อไปนี้ โดยใช้ภาพ

หรือของจริงเป็น cue)

I'd like to look at *pócket* watches.

We only have *wrist* watches.

I'd like to look at *wrist* watches.

We only have *pócket* watches.

นอกจากนี้ ครูอาจให้นักเรียนช่วยกันคิดถึงสิ่งของอื่น ๆ ที่จะซื้อเป็นของขวัญแก่ผู้อื่น เช่น a *néck-tie*; an ash tray; a *récord* player; a *táble* lamp; a *désk* lamp; a *créam* pitcher; a *súgar* bowl เป็นต้น

นอกจากการเน้นเสียงในคำจะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไปแล้ว การเน้นเสียงของประโยคก็สามารถทำให้ความหมายของประโยคต่างไปได้อีกด้วย แต่การที่นักเรียนจะมองเห็นความแตกต่างของการเน้นเสียงในระดับประโยคได้ นักเรียนจะต้องฝึกหัดทั้งฟังและพูดเน้น

เสียงในคำโดด ๆ จนชำนาญเสียก่อน ฉะนั้น เราจึงไม่สอนเนื้อหานี้ให้แก่นักเรียนในระดับต้น แต่จะสอนนักเรียนในระดับกลางหรือสูงเท่านั้น ตัวอย่างของประโยค ซึ่งมีความหมายต่างกันไป เมื่อนั้นเสียงที่คนละตำแหน่งของประโยค

1. Did you go to the movies yesterday? (เน้นที่ผู้กระทำ)
2. Did you go to the movies yesterday? (เน้นที่เวลา)
3. Did you go to the movies yesterday? (เน้นที่สถานที่)

การฝึกเนื้อหานี้อาจทำได้โดยการให้นักเรียนตอบคำถามซึ่งสอดคล้องกับประโยคคำถามที่ครูถาม

T : Who went to the movies yesterday?

ss : I went to the movies yesterday

Did you go to the movies yesterday?

T : Yes, I did.

When did you go to the movies?

s : I went to the movies yesterday.

Did you go to the movies yesterday?

T : Yes, I did.

Where did you go yesterday?

s : I went to the movies yesterday.

Did you go to the movies yesterday?

T : Yes, I did.

การสอนจังหวะการพูด

จังหวะการพูดเป็นสัญลักษณ์ทางเสียงที่สื่อความหมายชนิดหนึ่งที่นักเรียนทำได้คล้าย คลึงเจ้าของภาษามากที่สุดโดยการฝึกฝนอย่างมากเท่านั้น จังหวะการพูดเกิดขึ้นจากการเว้น จังหวะและการเน้นเสียงอย่างสม่ำเสมอในประโยค หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เสียงเน้นหนักใน ภาษาอังกฤษจะทำให้เกิดเป็นจังหวะในการพูด และผู้พูดจะรักษาจังหวะการพูดนี้ ไม่ว่าจะมีความ กังวานก็ตามระหว่างเสียงเน้นหนักเหล่านี้ มีวิธีการฝึกดังนี้ คือ

1. การฝึกแบบปริมาตร ครูให้นักเรียนออกเสียงประโยคสั้น ๆ เน้นเสียงหนักที่ 2 พยางค์เท่านั้น จากนั้นค่อย ๆ เพิ่มคำระหว่างเสียงเน้นหนักของเสียงนี้จนกระทั่งได้ประโยคยาว

1. English is interesting.

The English book is interesting.

The English book is very interesting.

The English book isn't very interesting

(Robinett, 1977, หน้า 73)

2. The doctor's a surgeon.

The doctor's a good surgeon.

The doctor's a very good surgeon.

The doctor's not a very good surgeon.

The man is eating a sandwich.

The old man is eating a sandwich.

The old man's eating a chicken sandwich.

The old man's eating a delicious chicken sandwich.

(Fries, 1945, หน้า 23-24)

คำที่มีสีเข้มคือคำที่ออกเสียงเน้นหนัก หากเราลองอ่านประโยค ทั้ง 3 ข้อ เราจะเห็นได้ว่า ช่วงเวลาที่ใช้ในการอ่านจะใกล้เคียงกันมาก ถึงแม้ว่าประโยคที่หนึ่งและประโยคที่ 4 จะมีจำนวนคำระหว่างเสียงเน้นหนักไม่เท่ากันก็ตาม ยังมีจำนวนคำระหว่างเสียงเน้นหนักมากเท่าใด เราจะยิ่งอ่านคำเหล่านั้นเร็วยิ่งขึ้นเท่านั้น และจะอ่านในลักษณะเป็นคำย่อให้สั้น (contracted form) คือไม่ออกเสียงเต็มคำ ดังตัวอย่างเช่น

a /ə/ in a minute

an /ən/ in an hour

the /ðə/ in the house

and /an/ black and white

to /tə/ ten to six

or /ər/ this or that

2. การฝึกแบบเพิ่มวลี ครูให้วลีเริ่มต้น แล้วให้นักเรียนเพิ่มวลีคราวละหนึ่งวลี แต่ละวลีที่เพิ่มเข้าไปจะต้องมีคำที่ลงเสียงเน้นหนักด้วย

T : The professor
in the office
is a linguist
from Russia.

ss : The professor
The professor in the
office
The professor in the
office is a linguist
The professor in the
office is a linguist
from Russia.

การสอนการเว้นจังหวะ (Juncture)

การเว้นจังหวะพยางค์ที่ไม่เหมือนกัน เป็นเรื่องซึ่งว่าความหมายของคำเหล่านั้นแตกต่างกัน เช่น nitrate-night rate, a nice man-an ice man เป็นต้น โดยปกติเราจะบอกได้ว่าเสียงที่เราได้ยินควรจะเป็นคำใดโดยการตีความจากบริบทหรือข้อความข้างเคียง เรื่องการเว้นจังหวะระหว่างพยางค์นี้ เป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากแก่การเข้าใจ ฉะนั้น ครูจึงไม่ควรสอนเรื่องนี้ให้แก่นักเรียนในระดับเริ่มเรียน

ทักษะการฟังเพื่อจับใจความ (Listening Comprehension Skill)

การฟังเพื่อให้เข้าใจความหมายและสาระของสิ่งที่ฟังเป็นทักษะที่ค่อนข้างยาก และต้องการการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ การสอนทักษะการฟังเป็นทักษะที่ถูกละเลยและถูกมองข้ามความสำคัญ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากผู้สอนไม่มีใครมีความชำนาญในการสอน และทั้งผู้สอนและผู้เรียนรู้สึกว่าการมีทักษะการฟังไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นมาก ทั้งนี้ เพราะภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว

จุดมุ่งหมายของการสอนทักษะการฟัง ก็เพื่อให้ผู้เรียนสามารถฟังแล้วจับใจความ และ/หรือจับรายละเอียดของสิ่งที่ฟังได้ สารหรือเนื้อหาของสิ่งที่ฟังจะแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ของเนื้อหา ตั้งแต่การบรรยายอย่างเป็นทางการ จนถึงการสนทนาและพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลสองคนสนทนากัน การพูดคุยทางโทรศัพท์ การฟังข่าวจากวิทยุ-โทรทัศน์ การฟังบรรยาย เป็นต้น องค์ประกอบที่สำคัญของการฝึกหัดฟังจึงประกอบด้วย การให้รายละเอียดเกี่ยวกับสถานการณ์การฟัง การรู้วิธีฟัง และการรู้ว่าควรฟังอะไร

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการสอนฟัง

1. ครูควรวางเป้าหมายของการสอนให้ชัดเจน การกำหนดเป้าหมายของแต่ละบทเรียนควรทำในลักษณะของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับรู้เป้าหมายของการเรียนด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนมองเห็นความก้าวหน้าในการเรียนของตน ทำให้นักเรียนเกิดกำลังใจที่จะฝึกฝนต่อไป

2. เช่นเดียวกับการจัดบทเรียนทั่วไป ครูควรจัดลำดับเนื้อหาของบทเรียนที่จะให้นักเรียนฝึกฟัง ตามลำดับความยาก-ง่าย ของเนื้อหา และตามระดับความสามารถของนักเรียน หากเนื้อหาว่างเกินไปนักเรียนจะเบื่อ ถ้าเนื้อหาว่างเกินไปนักเรียนจะเกิดความท้อแท้

3. นักเรียนจะมีทักษะการฟังต่อเมื่อนักเรียนฝึกฟังอย่างสม่ำเสมอด้วยความเต็มใจ ดังนั้น ครูควรจัดหาแบบฝึกหัดและจัดรูปแบบการฝึกทักษะการฟังที่จูงใจให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น

4. ควรหาวิธีเสริมสร้างสมาธิในการฟังให้แก่ นักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน อาทิเช่น การให้แนวทางการฟัง ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของคำถามก่อนฟัง (Before questions) ที่ทำให้นักเรียนทราบว่าตนจะต้องตั้งใจฟังเพื่อจับใจความของเนื้อหาใดให้ได้

5. ถ้าเป็นไปได้ การเรียนการสอนทักษะการฟัง-พูด ควรกระทำในห้องปฏิบัติการทางภาษา หากไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา ครูอาจใช้เครื่องเล่นเทปที่ใช้กันทั่วไปก็ได้ ข้อสำคัญก็คือ ครูจะต้องจัดบรรยากาศในการเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการฝึกทักษะ ไม่มีเสียงอื่นที่ก่อกวนมากเกินไป

ขั้นตอนการสอนทักษะการฟังเพื่อจับใจความ

การสอนทักษะการฟังเพื่อจับใจความ มี 4 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดเนื้อหาที่จะสอน
2. การเร้าความสนใจของนักเรียน
3. การฟังและทำแบบฝึกหัด
4. การตรวจแบบฝึกหัด

1. **การกำหนดเนื้อหาที่จะสอน** แท้จริงแล้วการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนมิใช่เป็นกิจกรรมของนักเรียน แต่เป็นกิจกรรมของครูที่ครูจะต้องจัดเตรียมให้เสร็จเรียบร้อยก่อนเริ่มบทเรียน ในขั้นนี้ครูจะต้องกำหนดว่าเนื้อหาที่จะให้นักเรียนฟังเป็นเนื้อหาอะไร เป็นการเล่าเรื่อง (Narration) การบรรยายรายละเอียดของวัตถุ คนหรือเหตุการณ์ (Descriptions) การบอกทิศทาง (Giving Directions) หรือสำนวนที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การขอร้อง (Requests) การขอโทษ (Apologies) การแนะนำตัว (Introductions) เป็นต้น ในทุกกรณียกเว้นเนื้อหาที่เป็นสำนวนที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ครูจะต้องควบคุมคำศัพท์ และโครงสร้างประโยคที่ใช้ให้มีความยากง่ายพอเหมาะกับระดับความสามารถของนักเรียน

2. **การเร้าความสนใจของนักเรียน** การฟังเป็นกิจกรรมที่นักเรียนเป็นฝ่ายรับข้อมูล (Receptive Activity) มองดูเดิน ๆ แล้วราวกับว่านักเรียนไม่ต้องทำอะไรมากเพียงแต่นั่งฟังข้อความให้จบเท่านั้น แต่ข้อเท็จจริงกลับตรงกันข้าม แม้ว่านักเรียนจะนั่งฟังเงียบ ๆ แต่กระบวนการทางความคิด (Thought Process) ของนักเรียนจะต้องทำงานไปพร้อม ๆ กับการฟัง ครูจึงต้องช่วยจูงใจ และหาวิธีสร้างสมาธิในการฟังให้แก่ นักเรียน เพื่อให้กระบวนการทางความคิดนั้น มีแนวทางในการคิดและคิดได้อย่างต่อเนื่อง การเร้าความสนใจและการสร้างสมาธิให้นักเรียนมี 2 วิธี ซึ่งครูจะต้องใช้ทั้ง 2 วิธีคือ

2.1 ให้นักเรียนร่วมรับทราบจุดประสงค์ของการฟังว่าฟังเพื่ออะไร เพื่อจับใจความ เพื่อจับรายละเอียดหรือเพื่อจับลำดับการเกิดของเหตุการณ์ เป็นต้น

2.2 ให้นักเรียนเห็นแบบฝึกหัดของเนื้อหาที่จะฟังล่วงหน้า หรือตั้งคำถามก่อนฟัง (Before Questions) เพื่อเป็นการชี้ประเด็นการฟังให้แก่ นักเรียน

การมีสมาธิในการฟังนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เนื่องจากว่าเมื่อนักเรียนมีสมาธิในการฟัง นักเรียนก็จะจับใจความได้ หรือจดจำเนื้อหาที่ตนฟังได้ เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับบทเรียน นักเรียนจะสามารถนึกถึงและจดจำเนื้อหาที่จำเป็นได้ การช่วยให้นักเรียนมีสมาธิในการฟังจึงเท่ากับเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพความจำของนักเรียนทางหนึ่ง

3. การฟังและทำแบบฝึกหัด ตามปกติแล้วครุควรวินิจฉัยให้นักเรียนฟังเรื่องจากเทป ซึ่งใช้เสียงของเจ้าของภาษา แต่หากครูจำเป็นต้องอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังด้วยตนเอง ครูควรอ่านด้วยน้ำเสียงและความเร็วที่เป็นธรรมชาติที่สุด แม้นักเรียนจะขอให้ครูอ่านช้าลงเพื่อจะได้จับใจความได้ ครูไม่ควรยินยอมเนื่องจากการอ่านช้าจะทำให้การเน้นเสียงและระดับเสียงผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง และจะไม่ช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะในการฟังแต่ประการใด กรณีนักเรียนฟังไม่ทันหรือจับใจความไม่ทัน ในการฟังรอบแรก ครูอาจเปิดเทปให้ฟังซ้ำหรือครูอ่านซ้ำอีกครั้งก็ได้ จำนวนครั้งที่ครูจะให้นักเรียนฟังซ้ำได้นั้นไม่ได้มีการกำหนดไว้ตายตัว ครูจะต้องดูความเหมาะสมโดยพิจารณาจาก ความยาว ความยากง่ายของเนื้อหา ลักษณะของแบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ และความสามารถของนักเรียนส่วนมากแล้ว ถ้าแบบฝึกหัดที่ให้ทำเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจำข้อมูลหรือข้อเท็จจริงในเรื่องนักเรียนมักจะต้องฟังซ้ำ

เมื่อนักเรียนฟังจบ ให้นักเรียนลงมือทำแบบฝึกหัดทันที แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำจะต้องมีคำสั่งที่ชัดเจน และลักษณะของแบบฝึกหัดต้องสอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาที่ฟังและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการฟังตามเป้าหมาย

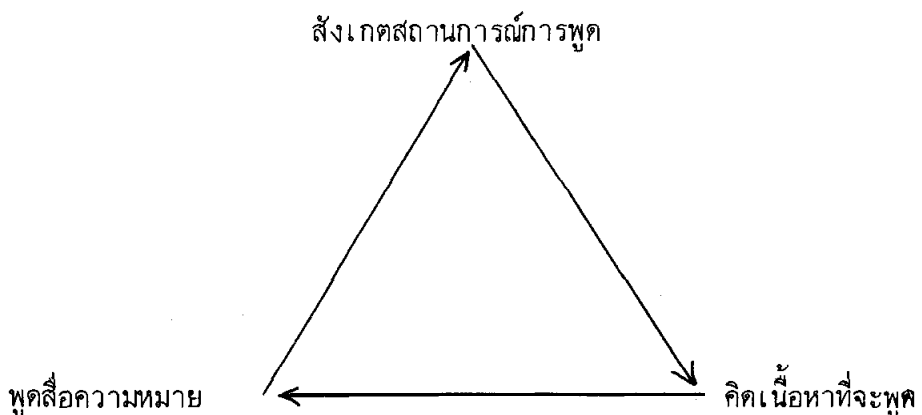
4. การตรวจแบบฝึกหัด ในการตรวจแบบฝึกหัด ครูควรอธิบายให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องว่าการทำแบบฝึกหัด หรือการตอบคำถามหลังจากที่นักเรียนฟังจบแล้วเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนทักษะการฟัง มิใช่การทดสอบการฟัง ดังนั้น การที่ครูตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนก็เพื่อให้ทราบข้อบกพร่องและความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนไม่ใช่เพื่อให้คะแนนหรือจับผิดนักเรียน และเพื่อให้การตรวจแบบฝึกหัดนี้มีประสิทธิภาพที่สุด ครูควรตรวจแบบฝึกหัดและชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของนักเรียนทันทีที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดนั้นเสร็จ

ครูอาจเตรียมคำเฉลยของแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนตรวจด้วยตนเองก็ได้ แต่ครูควรตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจะได้ทราบปัญหาของนักเรียนและช่วยแก้ไขปัญหานั้นได้

ทักษะการพูดเพื่อสื่อความหมาย (Speaking Skill)

ทักษะการพูดเพื่อสื่อความหมายเป็นทักษะที่เกิดขึ้นได้ยากเมื่อเทียบกับทักษะอื่น ๆ ทักษะการพูดมิใช่เป็นทักษะที่เกิดขึ้นได้ด้วยตัวเอง หรือเป็นทักษะที่สามารถฝึกได้อย่างโดด ๆ ได้ ทั้งนี้ เพราะทักษะการพูดและทักษะการฟังเป็นทักษะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันกันอย่างแยกไม่ออก การฟังเป็นจุดเริ่มต้นของการสะสมความสามารถทางการพูดในตัวบุคคล การพูดในระยะเริ่มแรกเป็นการลอกเลียนแบบเสียงของภาษาที่พูด ผู้พูดอาจไม่จำเป็นต้องเข้าใจเสียงต่าง ๆ ที่ตนเองพูดออกมา ก็ได้ แต่ในการพูดเพื่อสื่อความหมาย ผู้พูดจะต้องเข้าใจสิ่งที่ตนเองพูดและรู้ว่าจะพูดอะไร กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ นอกจากผู้พูดจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของภาษาอันได้แก่ หน่วยเสียง คำศัพท์ ลักษณะโครงสร้างประโยค และระบบเสียงของภาษาแล้ว ผู้พูดยังจะต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่ตนพูดด้วย ไม่ว่าจะเป็นการพูดเพื่อโต้ตอบกับคู่สนทนา หรือเป็นการพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นก็ตาม

การพูดเป็นทั้งกิจกรรมทางสมอง (mental activity) และกิจกรรมทางกายภาพ (physical activity) ซึ่งทั้งสองกิจกรรมนี้จะเกิดขึ้นในเวลาเดียวกันเสมอไป ที่ว่าเป็นกิจกรรมทางความคิด หมายถึงว่า ผู้พูดต้องสังเกตสถานการณ์ในการพูดเพื่อเตรียมความคิดของตน และเพื่อเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น คู่สนทนาถามเช่นนี้ควรตอบอย่างไร เป็นต้น ส่วนกิจกรรมทางกายภาพ หมายถึง การที่ผู้พูดเคลื่อนไหวอวัยวะในการออกเสียงเพื่อเปล่งเสียงออกมาเป็นคำ เป็นประโยค ด้วยน้ำเสียงที่เหมาะสม เพื่อสื่อความคิดของตน ดังนั้น การพูดเพื่อสื่อความหมายจึงมีลักษณะเป็นวัฏจักร กล่าวคือ ผู้พูดจะต้องมีการปรับกิจกรรมทางสมอง และกิจกรรมทางกายภาพตลอดเวลา



ส่วนมากแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ไม่มีความรู้หรือมีทักษะการพูดหรือมีทักษะการพูดในระดับต่ำ ก็คือ ผู้พูดไม่สามารถสื่อความคิดของตนเองได้ หรือสื่อได้ไม่ทันที่กับความคิดของตน

ระยะเวลาที่แต่ละบุคคลใช้ในการเรียนจนสามารถสื่อความหมายได้จะไม่เท่ากันเสมอไป บางคนอาจพูดได้เร็ว บางคนอาจพูดได้ช้า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในการเรียนการสอน อันได้แก่ แรงจูงใจและความกระตือรือร้นของผู้เรียน ทักษะของผู้สอนและผู้เรียน ความสามารถเฉพาะตัวของผู้เรียน และความสามารถในการสอนของครู ดังนั้น ในการสอนพูดครูจึงไม่ควรคาดหวังว่า นักเรียนทั้งชั้นจะสามารถพัฒนาความสามารถในการพูดได้ในระดับเดียวกัน

นอกเหนือไปจากการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รู้จักและฝึกหัดหน่วยเสียงและระบบเสียงของภาษาดังได้กล่าวไว้ในตอนต้นของบทนี้แล้ว ครูควรฝึกหรือสร้างโอกาสในการพูดให้นักเรียนให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ตามปกติ ครูควรเริ่มตั้งแต่วันแรกที่เข้าเรียน โดยฝึกให้นักเรียนพูดโต้ตอบกับครูด้วยประโยคง่าย ๆ เช่น

Good morning. **How** are you? We're fine, thank you. And you'

afternoon.

day.

Have a nice | day.

Same to you.

weekend.

YOU too.

I have a question.

May I be excused?

Would you repeat your question, please?

I'm sorry. I don't know the answer,

กิจกรรมการฝึกพูดเพื่อสื่อความหมาย

ตามปกติแล้ว นักเรียนจะมีโอกาสฝึกพูดตลอดเวลาที่เรียนภาษาอังกฤษ เช่น การฝึก กระสวนประโยคในการเรียนไวยากรณ์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การฝึกพูดในลักษณะดังกล่าวเป็น ผลพลอยได้เท่านั้น ไม่ใช่การใช้การฝึกพูดที่แท้จริง ครูควรจัดกิจกรรมการพูดที่เป็นระบบให้แก่ นักเรียน ลักษณะของกิจกรรมที่ใช้ก็จะต้องดูให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน และที่สำคัญอีก ประการหนึ่งก็คือ ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรมชนิดใดก็ตาม ครูควรสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อ การฝึกพูดของนักเรียน มีการให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนต้องการ อันจะทำให้ นักเรียนเกิดความรู้สึกสนุกสนานกับการเรียน

กิจกรรมการฝึกพูดเพื่อสื่อความหมายอาจอยู่ในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ออกคำสั่งให้เพื่อนนักเรียนทำตาม คำสั่งเหล่านี้ อาจจะเป็นไปได้ตั้งแต่คำสั่งง่าย ๆ ที่เป็นวลีสั้น ๆ จนถึงคำสั่งที่ซับซ้อน มีหลายประโยค
2. โต้ตอบกับครูหรือเพื่อนร่วมชั้น
3. ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำนอกห้องเรียน เช่น กิจกรรม เสริมหลักสูตรภายในโรงเรียน และกิจกรรมภายนอกโรงเรียน
4. ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพ สำหรับนักเรียนในระดับต้นครูควรรูปภาพต่าง ๆ ที่ ไม่มีรายละเอียดมาก เมื่อนักเรียนมีความรู้มากขึ้น จึงใช้ภาพที่ซับซ้อน หรือภาพที่ต้องใช้จินตนาการในการบรรยายภาพ หากครูเกรงว่านักเรียนจะไม่สามารถเล่าเรื่องได้ หรือเล่าได้ไม่ตรง แนวทางที่ต้องการ ครูอาจช่วยเหลือด้วยการเตรียมคำถามนำ ซึ่งคำถามก็ควรให้ยาก-ง่ายตาม ระดับความรู้ของนักเรียนด้วย
5. ให้นักเรียนคิดเรื่องมาเล่า จะเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเอง หรือเป็น เรื่องที่นักเรียนคิดขึ้นมาก็ได้ ครูควรให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนคิดคำศัพท์ที่จะใช้เล่าไม่ออก
6. ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่อ่าน หรือเรื่องที่ครูเล่าให้ฟัง โดยใช้คำพูดของตัวเอง
7. ครูสร้างสถานการณ์ขึ้นมา แล้วให้นักเรียนเล่นบทบาทสมมุติในสถานการณ์เหล่านั้น เช่น การสนทนาทางโทรศัพท์, การซื้อ-ขาย, การติดต่อธุรกิจ, การสัมภาษณ์, การแนะนำตัว เป็นต้น

8. ให้นักเรียนเล่นเกมภาษาที่มีบทสนทนาโต้ตอบกันของผู้เล่น

9. ให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ครูกำหนด หรือเรื่องที่นักเรียนมีความสนใจแล้วมารายงานหน้าชั้น จากนั้นให้นักเรียนในห้องร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับรายงานที่ฟัง

เกี่ยวกับกิจกรรมการพูดนี้ ครูจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า นักเรียนจะเกิดทักษะการพูดได้เมื่อนักเรียนได้ฝึกพูดมาก ๆ ดังนั้น ครูควรจัดเวลาและกระตุ้นให้นักเรียนฝึกทักษะการพูดอยู่เสมอในช่วงโมงภาษาอังกฤษแม้ว่าจะไม่ได้เป็นเวลาสำหรับฝึกพูดโดยเฉพาะก็ตาม